

notitie

COLLEGE STANDAARDISATIE

Agendapunt:	04		
Bijlagen:	-		
Aan:	College Standaardisatie		
Van:	Forum Standaardisatie		
Datum:	april 2010	Versie	
Betreft:	3) opname Aquo-standaarden op de lijst met open standaarden voor 'pas toe of leg uit'		

Waarom is een keuze belangrijk?

De Aquo-standaarden zijn een set semantische beschrijvings- en uitwisselingsstandaarden rondom het operationele waterbeheer in Nederland. De standaard maakt het mogelijk om op een uniforme manier meetgegevens en analyses uit te wisselen tussen de diverse partijen die betrokken zijn bij het waterbeheer (Waterschappen, Provincies, Rijkswaterstaat, etc.).

Kunt u met een gerust hart "ja" zeggen?

De InformatieDesk Standaarden Water (IDSW), een samenwerkingsverband van diverse waterbeheerders (Rijkswaterstaat, Unie van Waterschappen, IPO), heeft de standaard ontwikkeld. De experttoetsing en consultatie die we hebben uitgevoerd, schetsen een positief beeld. De voorwaarden voor opname die daarin zijn gesteld zijn inmiddels grotendeels ingevuld.

Zijn er risico's verbonden aan de keuze?

Binnen de sector bestaat ruime ervaring met het gebruik van de standaard. Het beheer van de standaard vormt een beperkt risico. Het Informatiehuis Water zal in de komende tijd verder vorm moeten krijgen; de taken van IDSW gaan hierin over. De betrokken partijen hebben zich duidelijk uitgesproken voor de oprichting van het Informatiehuis Water, dat zal optreden als beheerder van de standaard.

Doel

We vragen het College Standaardisatie om in te stemmen met:

1. de opname van de Aquo-standaarden¹ op de lijst met open standaarden op het moment dat de DG Water van V&W de garantie afgeeft dat het beheer goed wordt ingeregeld.
2. het (functionele) toepassingsgebied en organisatorisch werkingsgebied, dat door de expertgroep gedefinieerd is.

Toelichting**Ad. 1**

De Aquo-standaard is een standaard voor de vastlegging en uitwisseling van informatie op het gebied van waterbeheer.

Toevoeging van Aquo aan de lijst met open standaarden voor 'pas toe of leg uit' betekent dat van alle overheidsorganisaties wordt verwacht dat zij voor deze standaard een 'pas toe-of-leg uit'-regime gaan toepassen. Een expertgroep heeft de standaard beoordeeld op de vastgestelde criteria: openheid, potentieel, bruikbaarheid en impact. Over alle vier de criteria is positief geadviseerd, maar wel met een aantal randvoorwaarden. In de daaropvolgende publieke consultatie is er een positieve reactie ontvangen van Rijkswaterstaat.

Rondom het beheer van de standaard dienen nog een aantal praktische zaken te worden geregeld. V&W heeft toegezegd garant te staan voor de volledige invulling van het beheer. Op het moment dat deze garantie bij het College is afgegeven kan de standaard opgenomen worden.

Ad. 2

Het toepassingsgebied is *gegevensverzameling, -vastlegging en -uitwisseling voor het beheer van waterkeringen, oppervlaktewater en afvalwaterzuivering*.

Het organisatorische werkingsgebied is *overheden en instellingen uit de (semi-) publieke sector*.

Welk probleem wordt daarmee opgelost?

Met de Aquo-standaard kunnen de verschillende partijen die betrokken zijn bij het waterbeheer in Nederland op een uniforme manier meetgegevens opslaan en uitwisselen. Het uitwisselen van gegevens heeft een aantal voordelen. Zo draagt het bij aan kwaliteitsverbetering van het waterbeheer, doordat er meer informatie beschikbaar is. Ook voorkomt het dubbele metingen, wanneer verschillende organisaties betrokken zijn bij het beheer van een bepaald gebied.

De expertgroep heeft geconstateerd dat de standaard hiermee een bijdrage levert aan het vergroten van de interoperabiliteit tussen overheidsorganisaties op het gebied van waterbeheer.

Waar gaat het inhoudelijk over?

De Aquo-standaard is voor een belangrijk deel een semantische standaard. Zo bevat deze het 'InformatieModel Water' en 'UitwisselModellen'. Deze modellen

¹ Aquo is een set aan standaarden. Wanneer gesproken wordt over 'Aquo-standaard' of 'Aquo-standaarden' die opgenomen moeten worden op de lijst, dan wordt bedoeld op: IMWA 2008, UM Aquo 2008, Aquo-domeinen en Aquo-lex versie 7. Overige (deel-)standaarden die hieraan gerelateerd zijn waren geen onderdeel van de toetsing. In het expertadvies wordt dit nader toegelicht.

bouwen voort op bestaande (internationale) geostandaarden, zoals INSPIRE en NEN3610. Daarnaast bevat de deelstandaard UM-Aquo berichtdefinities voor het uitwisselen van gegevens op basis van deze modellen.

Zijn er alternatieven voor de voorgestelde keuze?

De alternatieven voor de Aquo-standaard binnen de Nederlandse overheid zijn beperkt. Hoewel er andere standaarden zijn voor aanpalende toepassingsgebieden (bijvoorbeeld WaterML of de standaarden van DINOloket), vormen deze volgens de expertgroep geen volwaardig alternatief voor de Aquo-standaard.

Schets van de expertgroep en de consultatie

De expertgroep bestond uit experts die afkomstig zijn uit diverse geledingen (gebruikers, leveranciers van meetapparatuur en software, adviseurs en ontwikkelaars van de standaard). De groep stond onder leiding van een onafhankelijk voorzitter, prof. dr. Robert J. Meijer, verbonden aan de Universiteit van Amsterdam en o.a. betrokken bij Stichting IJkdijk (www.ijkdijk.nl).

Gezien de mogelijke relatie met WaterML is de publieke consultatie specifiek onder de aandacht gebracht bij onderzoeksinstituut Deltares (belangrijkste gebruiker van WaterML in Nederland).

In de consultatie is een reactie ontvangen van Rijkswaterstaat, waarin het belang van opname van de Aquo-standaard op de lijst wordt onderstreept.

Mogelijke consequenties van opname op de lijst met standaarden

De positieve effecten van het gebruik van de Aquo-standaard hebben we genoemd. Opname van de Aquo-standaard op de lijst zal de adoptie van de standaard naar verwachting verder versnellen.

Als de twee voorbehouden (zie hieronder) worden overgenomen, dan heeft dit tot gevolg dat het beheer en de vrije beschikbaarheid van de standaard verder worden geborgd, zodat de standaard voldoet aan het criterium van openheid. Opname op de lijst draagt daardoor bij aan het verhogen van de kwaliteit van een standaard, die al door veel overheidsorganisaties wordt ondersteund.

Voorwaarden van het Forum m.b.t. opname

Het Forum heeft een aantal voorwaarden gesteld aan opname. De eerste is nog niet volledig ingevuld, volledige invulling is een voorwaarde voor opname op de lijst. De tweede voorwaarde is wel ingevuld.

1. Het beheer moet structureel geborgd worden, ook na het aflopen van de convenantperiode² (eind 2009)

Voordat de standaard op de lijst wordt opgenomen, moet er voldoende zekerheid zijn dat de (convenant-)partijen structureel het beheer van de standaard hebben ingericht. Ook moet het beheerproces zonder barrières toegankelijk zijn voor iedereen die opereert binnen het gestelde toepassingsgebied/organisatorische werkingsgebied. Deze zekerheid kan bijvoorbeeld geboden worden door een intentieverklaring van de huidige convenantpartijen, een vastgesteld nieuw convenant of een hiermee vergelijkbare overeenkomst.

In het Nationaal Water Overleg (NWO) komen alle partijen in het Nederlandse waterbeheer samen, onder leiding van de minister van Verkeer & Waterstaat.

² De beheerder, IDsw, is opgericht op basis van een convenant tussen meerdere overheidspartijen. Dit convenant liep eind 2009 af.

In dit overleg is besloten tot de oprichting van het Informatiehuis Water, waarin de diverse activiteiten op het gebied van standaarden en gegevensbeheer in de watersector worden gebundeld. Het beheer van de Aquo-standaarden maakt hier ook onderdeel van uit. Het Ministerie van Verkeer en Waterstaat heeft toegezegd dit schriftelijk te bevestigen. Deze bevestiging is echter nog niet ontvangen.

- Van de beheerder van de standaard (IDSW) en/of de convenantpartijen moet een uitspraak worden gevraagd over het intellectuele eigendom van de standaard en het gebruik hiervan

Er moet vastgelegd worden dat het intellectuele eigendom en eventuele patenten die hierop van toepassing zijn, onherroepelijk en op een 'royalty-free' basis ter beschikking worden gesteld. In de praktijk is dit nu het geval, maar het is niet vastgelegd.

Het uitgangspunt blijft dat Aquo (conform de huidige (defacto) situatie) vrijelijk beschikbaar is. Er zullen geen kosten gevraagd worden voor het inzien van de standaard, de implementatie hiervan in systemen, noch het gebruik hiervan. IDSW zal nog in 2010 hiertoe een licentiebepaling publiceren waarmee dit wordt geborgd. Het Ministerie van Verkeer en Waterstaat heeft toegezegd dit schriftelijk te bevestigen.